

Wydawać by się mogło, że ich główną rolą jest ukrywanie. Jeśli dać im głos, maski odślaniają przed nami wielowymiarowy obraz świata, w którym żyją.

PROJEKT EDUKACYJNY

OPOWIEŚCI MASEK – prawdziwe twarze Afryki.

MASKA BARANA NALEŻĄCA DO STOWARZYSZENIA KOWALI Z LUDU BOBO-BWA

Baran uosabia: wytrwałość, płodność, nowy początek, energię ognia.

Mit ludu Bobo o początku.

Na początku Wuro stworzył ziemię. Uformował ją z wilgotnej gliny. Następnie Wuro stworzył kameleona i mrówkę, później stworzył wodę, potem rybę, kota, psa, ropuchę i osę błotną. W końcu przyszła kolej na człowieka. Pierwszy człowiek jakiego powołał do życia Wuro to kowal. Kowal powiedział do Wuro: „Nie chcę być sam, musisz dać mi towarzysza.” „Dobrze”, powiedział Wuro, „Dam ci towarzysza, ale on nie będzie taki jak ty”. Wtedy Wuro stworzył drugiego człowieka: był to rolnik... Następnego dnia Wuro zabrał kowala w towarzystwie kota do buszu i tam pokazał im maskę zrobioną z liści. Kot założył maskę i wspólnie wrócili do domu śpiewając piosenkę, której nauczył ich Wuro.

OPOWIEŚĆ O KOWALU

1. PORZĄDEK ŚWIATA

Tradycyjny świat społeczności Bobo z Burkiny Faso zbudowany jest na zasadzie **opozycji**. Takimi podstawowymi parami tworzącymi opozycje są np.: żeńskie/męskie, natura/kultura, indywidualne/zbiorowe, wioska/busz, kowal/rolnik. Obecność każdego elementu opozycji jest równie ważna, jednak żaden nie może przeważać, bo mogłoby to prowadzić do zachwiania równowagi w świecie.

To co jest ze sobą w opozycji, jest ze sobą nierozzerwalnie związane, tak jak praca kowala i rolnika.

2. KOWAL I ROLNIK

Wytwarzanie przedmiotów z żelaza wymaga nie lada wiedzy i zręczności. W Afryce uważa się wręcz, że umiejętność obróbki metali i panowanie nad ogniem to dar od bogów i ma wymiar stwórczy. Dlatego kowal to osoba wzbudzająca ogromny respekt, ale czasem także strach.

Rolnictwo jest głównym źródłem dochodu i sposobem na życie dla Bobo-Bwa, którzy żyją głównie z uprawy bawełny, niektórych zbóż (tj. proso, ryż, sorgo) i orzeszków ziemnych.

3. NARZĘDZIA KOWALA

Do pracy kowala niezbędny jest ogień. Jego źródłem najczęściej jest ognisko opalane węglem drzewnym. Kowal w Afryce (podobnie jak w każdej innej części świata), by móc formować rozgrzane do czerwoności żelazo w odpowiednie kształty potrzebuje narzędzi: młota, kowadła, szczypców i miecha.

Spółeczność podziwia kowali za ich umiejętność wykorzystania ognia i wytwarzania przy jego pomocy przedmiotów rytualnych oraz narzędzi potrzebnych do pracy na roli.

4. NARZĘDZIA ROLNIKA

Przez wieki narzędzia wykonane z żelaza umożliwiały mieszkańcom Afryki polowanie, pracę na roli i wykonywanie prac domowych. Wśród wielu typów wytwarzanych narzędzi to motyki i sierpy stanowiły gwarancję zapewnienia rodzinom odpowiedniej ilości pożywienia i tym samym przeżycia.

OPOWIEŚĆ O KOWALU

5. RYTUAŁ I MASKA

Według Bobo człowiek musi dbać o to, by nie wytrącać świata z pożądanego stanu **równowagi**. Służą do tego odpowiednie codzienne czynności, ale także **rytuały** (symboliczne czynności, które tworzą zwyczaj lub obrzęd religijny).

W czasie najważniejszych obrzędów religijnych i świąt używa się masek. Jako że według mitu Bobo Wuro pierwszą maskę dał kowalowi, rola przygotowania i opieki nad maskami przypada kowalom.

Kowal na co dzień wytwarza przedmioty z metalu, jednakże do wyrobu masek używa także drewna, włókien i liści. W zależności od formy, ornamentu, koloru i materiału zmienia się także funkcja maski.

NARODOWY
INSTYTUT MUZEALNICTWA
I OCHRONY ZBIORÓW

Zakup obiektu dofinansowany ze środków Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów.